

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 232/2024-21

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Molnára a sudcov Petra Straku (sudca spravodajca) a Ľuboša Szigetihó v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného Synergy Lawyers - advokátska kancelária, s.r.o., Svätoplukova 28, Bratislava, proti rozhodnutiu Krajského súdu v Nitre sp. zn. 2To/81/2023 z 12. marca 2024 takto

rozhodol:

1. Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a**.
2. Návrhu na vydanie dočasného opatrenia **n e v y h o v u j e**.

O d ô v o d n e n i e:

I.

Skutkové východiská

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 25. marca 2024 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), práva podľa čl. 50 ods. 6 ústavy a podľa čl. 7 ods. 1 dohovoru na aplikovanie neskoršej, pre páchatel'a priaznivejšej právnej úpravy, a to rozhodnutím krajského súdu, ktorým nariadil na 10. apríl 2024 o 9.30 h verejné zasadnutie o odvolaní sťažovateľa proti rozsudku prvostupňového súdu. Sťažovateľ požaduje zrušenie napadnutého rozhodnutia, priznanie náhrady trov konania a navrhuje, aby ústavný súd nariadil dočasné opatrenie, ktorým uloží krajskému súdu, aby sa v dotknutom trestnom konaní zdržal vykonania verejného zasadnutia až do právoplatného rozhodnutia ústavného súdu vo veci samej.

2. Podaním doručeným ústavnému súdu 19. apríla 2024 sťažovateľ rozšíril predmet ústavnej sťažnosti tak, že mieni napadnúť aj uznesenie krajského súdu z 10. apríla 2024, ktorým bolo verejné zasadnutie odročené na 24. apríl 2024 o 13.00 h, ako aj postup krajského súdu, ktorý verejné zasadnutie neodročil na neurčito.

3. Rozsudkom Okresného súdu Nitra sp. zn. 2T/59/2018 z 29. marca 2023 bol sťažovateľ uznaný za vinného zo spáchania obzvlášť závažného zločinu podvodu podľa § 221 ods. 1, ods. 4 písm. a)

Trestného zákona, keď 26. júna 2009 pod zámienkou zhodnotenia finančných prostriedkov (s predpokladaným výnosom investície 15 000 eur) uviedol do omylu poškodeného tým, že s poškodeným uzavrel ako dlžník zmluvu o pôžičke vo výške 200 000 eur, pričom už v čase poskytnutia pôžičky vedel, že nebude môcť pôžičku vrátiť, požičané prostriedky neinvestoval prezentovaným spôsobom, ale v ten istý deň ich použil na úhradu svojich dlhov, v dohodnutej dobe finančné prostriedky nevrátil, a tým spôsobil poškodenému škodu 215 000 eur. Sťažovateľovi bol uložený nepodmienečný trest odňatia slobody vo výmere 7 rokov s ochranným dohľadom 2 roky.

4. V prípade sťažovateľa išlo o obzvlášť závažný zločin (keď bola spôsobená škoda veľkého rozsahu), za ktorý bolo možné uložiť trest odňatia slobody v rozmedzí 10 až 15 rokov. Po znížení hornej hranice trestnej sadzby o jednu tretinu (§ 38 ods. 3 Trestného zákona) vychádzal súd z trestnej sadzby 10 až 13 rokov a 4 mesiacov. Zároveň aplikoval § 39 ods. 1 Trestného zákona jednak z dôvodu existencie prevažujúceho pomeru poľahčujúcich okolností pri absencii priťažujúcich okolností, ale tiež s ohľadom na dĺžku konania od spáchania skutku (obvinenie bolo vznesené v roku 2017).

5. Proti tomuto rozsudku podal sťažovateľ odvolanie, o ktorom mal rozhodnúť krajský súd, ktorý na 10. apríl 2024 o 9.30 h nariadil verejné zasadnutie. Verejné zasadnutie sa napokon neuskutočnilo a bolo odročené na 24. apríl 2024.

6. Pre posúdenie veci je podstatné, že s účinnosťou od 15. marca 2024 bola prijatá novela Trestného zákona, a to zákon č. 40/2024 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony (ďalej len „novela Trestného zákona“), ktorá podstatným spôsobom upravuje podmienky a pravidlá ukladania trestov, na novo definuje trestné sadzby pri značnom množstve trestných činov a okrem iného tiež mení dĺžku premlčacích dôb. Uznesením č. k. PL. ÚS 3/2024-112 z 28. februára 2024 ústavný súd pozastavil účinnosť čl. I, čl. II bodu 39, čl. II bodu 134 v časti týkajúcej sa § 567t ods. 4 a čl. XVII novely Trestného zákona.

II.

Argumentácia sťažovateľa

7. Sťažovateľ tvrdí, že krajský súd nerešpektoval jeho legitímne očakávania založené prijatím novely Trestného zákona, ktorá má pre sťažovateľa podstatne priaznivejšie dôsledky. Takým postupom porušil jeho právo na posúdenie trestnosti činu a uloženie trestu podľa neskoršieho zákona, ak je to pre páchatel'a priaznivejšie podľa čl. 50 ods. 6 ústavy a čl. 7 ods. 1 dohovoru. V prípade, ak by neskôr novela Trestného zákona nadobudla účinnosť v plnom rozsahu, podľa sťažovateľa by došlo k prekvalifikovaniu skutku na trestný čin podvodu podľa § 221 ods. 1 a 2 Trestného zákona (s ohľadom na to, že podľa novely Trestného zákona by už v prípade nešlo o škodu veľkého rozsahu, ale len škodu väčšiu, pozn.). Trestné stíhanie by tak muselo byť zastavené z dôvodu premlčania trestného stíhania podľa „nového“ § 87 ods. 1 písm. d) Trestného zákona. Aj v prípade, ak by sa nevzali do úvahy kritizované zmeny týkajúce sa premlčania trestného stíhania a zvyšovania výšky hraníc jednotlivých kategórií škody, potom by sa v prípade sťažovateľa prinajmenšom zmiernila trestná sadzba, a to zo súčasných 10 až 15 rokov na 3 až 10 rokov. Sťažovateľ by tak mohol očakávať uloženie trestu odňatia slobody v podstatne

nižšej výmere, prípadne uloženie podmieneného trestu odňatia slobody alebo niektorého z alternatívnych trestov.

8. Napadnuté uznesenie je podľa sťažovateľa „procesným“ rozhodnutím, ktoré významne a nezvratne zasahuje do základných práv a slobôd sťažovateľa (legitímne očakávanie sťažovateľa, čo sa týka aplikácie priaznivejšej právnej úpravy na jeho trestnú vec, a právo na spravodlivý súdny proces). V prípade, ak na verejnom zasadnutí nebude rozsudok okresného súdu zrušený (a v tom čase bude naďalej pozastavená účinnosť novely Trestného zákona), sťažovateľ stratí „nádej“ na možné posúdenie svojej veci podľa priaznivejšej právnej úpravy. Zásah bude pritom nezvratný, pretože ak by aj novela Trestného zákona nadobudla neskôr účinnosť, neobsahuje mechanizmus „vzťahnutia“ benefitov prípadného zníženia trestných sadzieb na už právoplatne skončené trestné konania.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

9. Právomoc ústavného súdu rozhodovať o sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy je založená na princípe subsidiarity, ktorý vychádza z toho, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti *ultima ratio* inštitucionálny mechanizmus, ktorý sa uplatní až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú (III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05, II. ÚS 156/09, I. ÚS 480/2013). Každý, kto namieta porušenie svojho základného práva, musí rešpektovať postupnosť ústavnej ochrany, a preto pred tým, ako podá sťažnosť ústavnému súdu, musí požiadať o ochranu ten orgán verejnej moci, ktorého kompetencia predchádza právomoci ústavného súdu [IV. ÚS 128/04, II. ÚS 734/2017; pozri § 132 ods. 2 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“), podľa ktorého je ústavná sťažnosť neprípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal právne prostriedky, ktoré mu priznáva zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd].

10. Z podanej ústavnej sťažnosti vyplýva, že vec sťažovateľa ešte nie je právoplatne skončená. Podľa informácií získaných od krajského súdu bolo verejné zasadnutie, ktoré sa malo konať 10. apríla 2024, odročené na 24. apríl 2024. Vec teda krajský súd stále právoplatne nerozhodol.

11. Procesné rozhodnutia ústavný súd zásadne podrobuje svojmu prieskumu iba vtedy, ak by takéto rozhodnutia (opatrenie či iný zásah) boli spojené s konkrétnym relevantným nepriaznivým dôsledkom pre sťažovateľa, ktorý bol týmto rozhodnutím (opatrením či iným zásahom) spôsobený, pričom by sa tento nepriaznivý dôsledok musel zároveň vzťahovať na celkový výsledok konania a v ďalšom priebehu konania by sa už nedal korigovať. Ústavné súdnictvo je vybudované predovšetkým na zásade preskúmania právoplatne skončených vecí (IV. ÚS 187/09, III. ÚS 421/2016, III. ÚS 855/2016).

12. Sťažovateľ v podanej ústavnej sťažnosti v podstate tvrdil, že k porušeniu jeho práv došlo už samotným nariadením termínu verejného zasadnutia, avšak nariadenie samotného verejného zasadnutia ešte nemusí znamenať, že sa na verejnom zasadnutí rozhodne v neprospech sťažovateľa.

Ústavný súd tak mal poskytnúť ochranu sťažovateľovi v situácii, keď nebolo vôbec zrejmé, aké následky bude mať zvolanie verejného zasadnutia – jeho sťažnosť je teda predčasná.

13. Ústavný súd s ohľadom na uvedené nevidel dôvody na svoj zásah do ešte neskončeného konania vo veci sťažovateľa, a preto ústavnú sťažnosť odmietol ako neprípustnú podľa § 56 ods. 2 písm. d) v spojení s § 55 písm. d) a § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

14. Keďže ústavná sťažnosť bola odmietnutá ako celok, rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľa v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal. Ústavný súd nevyhovел ani návrhu sťažovateľa na vydanie dočasného opatrenia, keďže pozitívne rozhodnutie o takomto návrhu prichádza do úvahy vtedy, ak ústavný súd prijme ústavnú sťažnosť na ďalšie konanie (bod 2 výroku tohto uznesenia).

15. Podľa § 67 zákona o ústavnom súde sudca Peter Straka pripája odlišné stanovisko, ktoré sa týka výroku a odôvodnenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 25. apríla 2024

Peter Molnár
predseda senátu